

TALE

11. september 2007

J.nr. 07-119-0280

Y1/amt

Beskæftigelsesministerens tale til åbent samråd
vedrørende 300 timers reglen

Spørgsmål Y:

Hvad er ministerens udlægning af den såkaldte 300-timers-regel i forhold til ægtefæller, hvor den ene arbejder. Der henvises til de indslag om spørgsmålet der har været bragt i programmet Orientering på Danmarks Radio. I forlængelse heraf bedes ministeren redegøre for Ankestyrelsens rapport om kommunernes håndtering af personer, der rammes af 300-timers-reglen.

Samrådsspørgsmålet er stillet efter ønske fra Elisabeth Geday RV.

Det talte ord gælder.

Hvornår er et ægtepar omfattet af 300 timers reglen?

Så vidt jeg har forstået, drejer diskussionen i Orientering sig om, hvorvidt et ægtepar, hvor den ene arbejder og har så høj en indtægt, at der kun udbetales supplerende kontanthjælp til den anden, er et kontanthjælpsægtepar i lovens forstand og dermed omfattet af 300 timers reglen.

På grund af den rejste diskussion har jeg bedt Arbejdsdirektoratet om en udtalelse.

Direktoratet udtaler, at der efter deres opfattelse ikke er tvivl om, at også ægtepar, hvor den ene er fuldtidsarbejdende, og hvor indtægten gør, at der kun udbetales supplerende kontanthjælp til den anden, er omfattet af lovens krav om, at

de begge efter 2 års hjælp skal dokumentere deres tilknytning til arbejdsmarkedet ved at opfylde et arbejdskrav. Eller sagt med andre ord, at begge er omfattet af 300 timers reglen.

Jeg henholder mig til denne udtalelse.

I øvrigt kan jeg ikke rigtig forstå al den virak der har været om denne sag. Hvilken interesse skulle Arbejdsdirektoratet have i at administrere ulovligt?

Hvis der er et ønske om at afprøve lovligheden af en afgørelse, må det – ligesom i alle andre tilfælde, hvor der rejses tvivl om forståelsen af lovens bestemmelser – ske gennem det etablerede klagesystem. Det vil sige ved at klage over afgørelsen til et beskæftigelsesankenævn og Ankestyrelsen.

Jeg er blevet spurgt om hvorvidt jeg vil bede Ankestyrelsen om at iværksætte en praksisundersøgelse. Men nu forholder det sig sådan, at det Ankestyrelsen tager stilling til i en praksisundersøgelse er kommunernes administration af loven og ikke selve fortolkningen af loven. En praksisundersøgelse vil derfor ikke give nogen mening.

Hvis vi vender tilbage til det der var det politiske sigte med 300 timers reglen, så lad mig tilføje – for at lette forståelsen – at det vi taler om er, hvor længe det offentlige skal vedblive med at udbetale supplerende kontanthjælp til et ægtepar, hvor den ene er fuldtidsarbejdende, og den anden ikke arbejder.

Det er helt i overensstemmelse med det politiske sigte med indførelsen af 300 timers reglen, at begge ægtefæller i et sådant ægtepar skal dokumentere deres tilknytning til arbejdsmarkedet.

Hvis et par har indrettet sig sådan, at den ene er udearbejdende og den anden i realiteten er hjemmegående, skal det offentlige ikke blive ved med at yde tilskud til denne arbejdsdeling.

Jeg vil i øvrigt erindre om, at 300 timers reglen er en videreførelse af den såkaldte ”forklæderegel”, dvs. reglen om at kommunen kunne vurdere, at en ægtefælle var reelt hjemmegående med den konsekvens, at hjælpen til den ene ægtefælle faldt bort, og i stedet fik den anden ægtefælle et tillæg på cirka 2.500 kr.

Så vidt jeg husker, var spørgerens parti meget imod, at der skulle ydes tillæg i denne situation. ”Det vi ikke bryder os om, det er borgerlønnen, hvor bistandsklienterne skal parkeres på en offentlig ydelse, hvor de ikke behøver at lave noget for pengene. Vi mener, at man skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet,” sagde Elisabeth Gerner Nielsen om regeringens forslag forud for integrationsaftalen i foråret 2005 om at erstatte den ene kontanthjælp med et tillæg.

Så meget mere er det vel en helt naturlig ting, at begge ægtefæller skal dokumentere, at de er til rådighed for arbejdsmarkedet i de situationer, hvor den ene har fuldtidsarbejde, og den anden får supplerende kontanthjælp.

For lige at runde billedet af vil jeg sige, at den ikke-arbejdende ægtefælle selvfølgelig er omfattet af de forskellige undtagelses- og udskydelsesmuligheder, der er knyttet til 300 timers reglen. Den supplerende hjælp standses altså ikke, hvis den pågældende ægtefælle f.eks. er syg, på barsel eller for tiden anses for at have en så begrænset arbejdssevne, at han eller hun ikke kan opnå beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked.

Ankestyrelsens undersøgelse

Den anden del af spørgsmålet vedrører Ankestyrelsens rapport om kommunernes håndtering af personer, der omfattes af 300 timers reglen.

Igen vil jeg lige minde om, at 300 timers reglen ikke – som nogle ellers ynder at fremstille det - er en ond regerings spark til mennesker, der ligger ned. Den er et led i regeringens forsøg på at tage hånd om de mennesker, der ikke kan forsørge sig selv, med henblik på at hjælpe dem i arbejde. Alle, der har behov for det, skal naturligvis have hjælp, men kun hvis de reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Som jeg allerede var lidt inde på, skal skatteyderne ikke være med til at finansiere, at en familie beslutter, at den ene part skal forsørge familien, og den anden skal blive hjemme og passe den. Hvis et ægtepar skal have kontanthjælp, skal begge parter stå til rådighed.

Det har aldrig – heller ikke tilbage i Staunings og Steinckes tid – været meningen, at husmødre skulle forsørges på kontanthjælp. Hvis nogle her i udvalgsværelset mener det, kan de lige så godt melde rent ud og fortælle vælgerne, at de går ind for borgerløn – for det er det, det hedder.

Så er det rigtigt, at der igennem tiden har været lidt forskel på, hvor emsig man har været i kravet om rådighed. I tider med 300.000 ledige arbejdsmarkedsparate dagpengemodtagere synes tankegangen at have været, at der ikke var grund til at presse kontanthjælpsmodtagere, der er længere væk fra arbejdsmarkedet, på rådigheden.

I dag er tiderne heldigvis skiftet. Og i 2005 blev det flertal, der gennemførte 300 timers reglen, enige om, at rådighed skulle måles objektivt. Hvis man skulle betragtes som stående til rådighed for arbejdsmarkedet, skulle begge parter have arbejdet 300 timer inden for to år.

Er formålet med 300 timers reglen så opfyldt?

Regeringen læser den nye undersøgelse fra Ankestyrelsen sådan, at vi i al fald er godt på vej. Cirka 11.000 personer er blevet varslet om, at de om seks måneder ville være i risiko for at miste deres kontanthjælp.

Af dem har cirka 400 mennesker mistet deres kontanthjælp i april eller maj måned.

Regeringen havde naturligvis håbet, at alle var kommet ud af kontanthjælpssystemet, fordi de var kommet i arbejde og dermed kunne forsørge sig selv og familien.

Sådan ser verden desværre ikke ud. Når vi har med mennesker at gøre, der har været på kontanthjælp i to år, har vi at gøre med en meget sammensat gruppe: Nogle er på vej ud af arbejdsmarkedet fx efter en arbejdsskade, mens andre – måske i en lidt sen alder og uden kvalifikationer – er på vej ind på arbejdsmarkedet. Atter andre kunne lige så godt have været medlem af en a-kasse, men er det af én eller anden grund ikke.

Hvordan så med de cirka 400, der mister deres kontanthjælp?

Det fortæller undersøgelsen os ikke noget om. Vi kender eksempler på, at ægtepar har frasagt sig kontanthjælpen, fordi rådighedspligten nu er blevet reel. Hvis der er tale om ægtepar, der er blevet enige om, at den ene passer hjemmet og børnene og den anden tjener pengene, må vi acceptere, at sådan har familierne valgt at indrette sig. Regeringen havde naturligvis gerne set, at de 400 havde stillet sig til rådighed som beredvillig arbejdskraft, og det kan der da også være nogle af dem, der har, blot uden at kommunen er klar over det. Men regeringen respekterer familiernes valg.

For dem, der sidder med undersøgelsen foran sig, bygger det følgende på tabel 3.1.

Desværre er tabellen ret kompliceret. Jeg beder derfor om undskyldning for, hvis det følgende forekommer lidt vanskeligt at forstå, og derfor vil jeg ikke gå i detaljer.

Det fremgår øverst, at en række ægtefæller, der stod til at miste kontanthjælpen, alligevel ikke har gjort det, fordi de har arbejdet i 150 timer eller har mistet status som ægtefælle, fordi de er blevet skilt.

Så er der en del, der er kommet ud af kontanthjælpssystemet: De er ude af systemet, fordi de fx er kommet i arbejde eller blevet tilkendt førtidspension.

Så kommer vi til den større del, der stadig er på kontanthjælp: De har undgået at miste deres kontanthjælp pr. 1. april eller 1. maj. Det skyldes fx, at de er blevet vurderet til matchgruppe 5 eller fritaget som følge af barsel eller sygdom.

Andre i den gruppe har undgået at miste deres kontanthjælp, fordi de har en ressourceprofil under udarbejdelse, er under uddannelse, på forrevalidering m.v.

Jeg har ikke tænkt mig at gøre mere ud af selve undersøgelsen. Det væsentlige er, at regeringens politik på området har betydet, at mange kommuner har gjort en ekstra indsats for at få folk i job – eller i det mindste fået dem videre i systemet. Og den har givetvis betydet, at nogle langtidsmodtagere af kontanthjælp har taget skeen i den anden hånd og har fundet sig noget arbejde, som de nok ikke havde fundet ellers.

Den udlægning støttes af formanden for Foreningen af Socialchefer i Danmark, Ole Pass. I Jyllands-Posten den 6. september siger han:

”Vi frygtede, at ordningen ville ramme folk, som gerne ville arbejde, men ikke kunne få noget, eller familier, hvor børn ville lide overlast. Men der er færre tilfælde, end vi havde frygtet”. Han fortæller også, at mange kommuner har gjort en ekstra indsats for at få folk i job inden reglen trådte i kraft.

Endelig udtaler Ole Pass: ”Det er positivt, at man har systematiseret indsatsen, og det har på den måde været en øjenåbner og et rigtigt godt signal for både kontanthjælpsmodtagere og kommuner. De fleste synes, at det har været en hjælp”

Disse var ordene fra formanden for socialcheferne.

I Agenda - også fra 6. september - citeres jobcenterchef Niels Gansted fra Københavns Kommune for, at de fleste af de varslede har undgået et stop for kontanthjælpen.

Han forklarer: ”Det generelle billede er, at langt hovedparten af dem, vi giver et varsel om, at de bliver omfattet af 300-timers reglen, går andre steder hen, inden vi stopper deres ydelse. Nogle går i beskæftigelse. Nogle sygemelder sig eller indgiver pensionsansøgning. Men der er en gruppe, som enten passivt ved ikke at møde op frasiger sig deres ydelse eller aktivt melder os, at de ikke længere ønsker at modtage kontanthjælp”.

Så selv 300 timers reglens største kritikere må vel efterhånden indrømme, at, 300 timers reglen har været med til at tydeliggøre, at regeringen ikke finder sig i, at man i systemet opgiver folk og parkerer dem på kontanthjælp.

At den enkelte kontanthjælpsmodtager også har haft glæde af denne indsats, så vi i et indslag i TV2-nyhederne i

sommerferien, hvor srilankaneren Sasidaran udtrykte glæde over at være kommet i arbejde som taxachauffør.

Han og konen havde været mange år i kontanthjælpssystemet og havde kun haft et par kortvarige afbrydelser i den livsform. I en periode havde han været så langt ude, at han var under afklaring til førtidspension.

Da så konen bliver omfattet af 300 timers reglen, begynder hun i et vikariat, som hun nu har haft i lang tid.

Sasidaran selv får sig via kommunen et taxakørekort, og tre dage efter begyndte han hos en taxavognmand, som stod og manglede chauffører, og det går stadig vældig godt.

Her kan vi tale om, at 300 timers reglen har forårsaget en win-win situation.

Ellers vil jeg blot henvise til undersøgelsen, som desværre ikke giver os alle de oplysninger, som vi kunne ønske os. Jeg kan oplyse, at vi her i efteråret igangsætter to mere dybtgående undersøgelser, som vi får lavet hos henholdsvis AKF og SFI.